

Ventures i desventures de les revistes en català

L'APPEC (Associació de Publicacions Periòdiques en Català d'abast nacional) aplega actualment una trentena de revistes. L'Associació es creà l'any 1983 amb vista a defensar i promocionar les publicacions i representar-les davant de l'Administració.

D'ençà que es va crear, ara fa set anys, l'Associació ha maldat per donar a conèixer les revistes en català al públic del nostre país i ha lluitat perquè l'Administració els dediqui més atenció i els doni més suport.

Pensem que el suport que reben les revistes actualment no correspon, ni de bon tros, a la tasca que tant en el terreny cultural com en el de la normalització lingüística han fet i fan les publicacions periòdiques.

El catàleg que s'acaba d'imprimir dona bona mostra dels diferents àmbits que aquestes publicacions cobreixen: d'informació general, infantils i juvenils, de religió, d'informació política, de pedagogia, de ciència, de música, de literatura, d'història i d'agricultura, i s'acaben de fer membres de l'Associació una revista satírica, una d'esports i una altra de cultural. Un bon ventall.

Moltes de les revistes associades fa ja molts anys que són al carrer, *Serra d'Or*, per exemple, o *Cavall Fort*, o *Nous Horitzons*, ja tenen trenta anys. No han contribuït en gran manera a la normalització del país?

No obstant el gran esforç, la gran il·lusió que les revistes posen en la seva publicació des de fa un munt d'anys, les dificultats persisteixen. "Els problemes", deia Jaume Guillamet en una taula rodona recentment organitzada per APPEC, "són gairebé els mateixos ara que fa quinze anys".

Les revistes en català, sol dir-se amb frase elogiosa, són revistes que es fan sense ànim de lucre, amb voluntarietat. Si donem una ullada al catàleg, podem com-

provar que moltes d'aquestes revistes pertanyen a alguna editorial que publicant llibres té uns guanys, o pertanyen a una fundació privada, o a algun col·lectiu... De revistes que vagin endavant elles soles, n'hi ha ben poques. Fa anys l'APPEC va encarregar a ESADE un estudi del qual es desprenia que només dues o tres revistes cobrien –en aquell moment– les despeses i es mantenien amb bona salut econòmica. Potser les coses han canviat un xic, però no tant. És la voluntat de sortir al carrer, que les manté. Cada revista té el seu nucli de col·laboradors plens de bona fe; cada revista té el seu nucli de lectors, i cada revista té en el fons la sensació –potser vanitosa sensació– que allò que ella diu no es troba en cap altra revista. I es fa el que es pot amb poquíssim mitjans. Jordi Sarsanedes, redactor en cap de *Serra d'Or*, deia també en l'esmentada taula rodona: "Ens diuen que som minoritàries, però ni tan sols arribem a eixamplar les minories". És així exactament.

Em pregunto més d'un cop si aquesta voluntarietat, aquest afany de sortir al carrer, cada setmana, cada mes, cada quinze dies, no és, en el fons, un impediment perquè l'Administració se'ns prengui seriosament. Com que amb problemes i amb dificultats anem sortint...!

L'APPEC ha editat el primer catàleg de totes les que hi ha

Un mes d'activitats a la Virreina

L'Associació de Publicacions Periòdiques en Català (APPEC) acaba d'editar la primera edició del catàleg de les revistes que s'editen a Catalunya. Una altra activitat de l'APPEC durant el mes d'abril va ser una exposició amb la col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona, que va cedir l'entrada de la Virreina. El coordinador de l'exposició va ser Jesús Mestre. A l'entrada, en unes primeres vitrines, s'hi podien veure publicacions antigues. Catalunya té una gran tradició i un gran patrimoni cultural en les revistes. N'hi havia del segle passat: *Lo pare arcàngel*, *La campana de Gràcia*, *La Renaixença*, *Cu-cut!*, *El Patufet*, *El Be Negre*, *La nova revista*, *D'Ací i d'Allà...* A l'interior, en uns expositors, hi havia totes les publicacions que actualment formen part de l'APPEC, i en el centre, una imitació del quiosc Taso, de final del segle passat. El públic va poder comprar revistes endarrerides i prendre's un cafè en unes tauletes situades al bell mig del pati de la Virreina.

Abans, però, es va fer una presentació del catàleg, presidida per Valentí Sallas, sots-director general de Promoció Cultural de la Generalitat de Catalunya, a Santa Mònica, i per cloure les jornades, una taula rodona: *La presència de les revistes en la*

realitat cultural de Catalunya. Hi van prendre part Ferran Mascarell, coordinador de l'Àrea Cultural de l'Ajuntament de Barcelona; l'esmentat Valentí Sallas, Jaume Guillamet, vice-president de la Societat

Catalana de Comunicació; Albert Jané, director de *Cavall Fort*; Josep M. Rierola, president de l'ACPC (Associació Catalana de la Premsa Comarcal), i Jordi Sarsanedes, redactor en cap de *Serra d'Or*.

La majoria es fan sense ànim de lucre, per voluntarietat

La infraestructura és mínima, i les fan una o dues persones

Quins són els problemes de les revistes?, es pot preguntar un lector que no conegui com es fan les revistes ni quines són les seves dificultats. El primer obstacle que cal constatar és que les revistes en català tenen un públic limitat i encara no prou avesat a llegir en llengua catalana. Aquest és un primer punt que fa més difícil trobar lectors i per tant engrandir el mercat.

Una altra qüestió que cal tenir present és que la manca de mitjans fa que no hi puguin haver campanyes de propaganda i difusió. No es poden fer anuncis de les revistes en altres mitjans amb més audiència. No hi ha diners per fer publicitat pròpia. Com ens podem doncs donar a conèixer? Enviant alguns números de propaganda, tirant-ne alguns centenars més (mai milers), o bé enviant números endarrerits, que és un altre recurs molt habitual; o també demanant als nostres molt estimats lectors que ells mateixos ens ajudin a difondre'ns. Tot plegat, enmig d'un món competitiu en el qual

la publicitat té tan gran importància; ben poca cosa.

Un altre aspecte important –i ara entrem ja dins les redaccions de les nostres revistes– és que moltes d'aquestes publicacions les fan una o dues persones. I encara més, moltes es fan pagant mitja jornada a un periodista o redactor que està ajudat per un estudiant que encara va a la Facultat, i que per tant encara cobra menys. Quan l'estudiant haurà après l'ofici (en les revistes s'aprèn bastant, perquè s'ha de fer de tot: redactar, corregir, traduir, fer enquestes, compaginar, i fins i tot coses menys qualificades, de vegades, com fer paquets o posar segells, si cal), trobarà un diari que li pagarà el doble i en el qual tindrà moltes més possibilitats que el seu nom sigui conegut i potser més possibilitats de pujar.

Quan a voltes a la revistes se'ls fa el retret que no són amenes, que no tenen l'agilitat que cal, que surten tard, o fins i tot que la presentació podria ser molt millor, és que no se sap que amb un

redactor i mig no es poden fer meravelles, i que els articles no es poden refer si cal, ni es poden buscar notícies, ni canviar les pàgines per introduir un tema més recent, de més actualitat, ni que una enquesta que es fa per la tele o en un diari la gent la contesta tot seguit mentre que per una revista no és tan fàcil. Les revistes surten al carrer perquè hi ha un grup de generosos i sacrificats col·laboradors que també estimen la revista en què escriuen i que estan disposats a col·laborar malgrat que se'ls pagui malament i tard. Però, és clar, no anem aleshores a buscar un gran reportatge, ni a demanar gaires articles a una firma que no sigui dels habituals, ni un treball que necessiti molta dedicació. En un diari cobraran el doble, i se'ls llegirà molt i molt més.

Doblement pel que d'inimaginable és un món, una cultura, un país sense revistes, ja que les revistes formen un entramat que és una riquesa de la societat, i, pel fet que ara i aquí estan fent un gran paper en la normalització lingüística, creiem que l'administració ha de tenir-les molt presents i que ha de tenir també –si se'em permet dir-ho– un interès molt més gran del que fins ara ha demostrat.

Què demana l'APPEC? Bàsicament, des de la seva fundació, l'APPEC ha demanat per a les seves revistes coses tan simples, per exemple, com publicitat. Tota la publicitat que genera la Generalitat –i Déu n'hi do!– caldria que anés també a les nostres revistes. El pressupost no seria molt gran, però a les revistes les ajudaria i seria una mostra que es vol abonar la nostra tasca. Hi ha revistes de l'Associació que aconsegueixen publicitat elles directament, però la majoria de les revistes l'any passat i l'altre van tenir de la Generalitat un o dos anuncis. Només.

Hem demanat també a la Generalitat –i és ben poca cosa!– que en totes les biblioteques de Catalunya es trobin totes les revistes que es publiquen en català, a fi i efecte que els habituals a les biblioteques tinguin coneixement de totes les diverses publicacions que hi ha en la nostra llengua. Tampoc això s'ha aconseguit.

Altres suggerències, altres peticions, han caigut absolutament en l'oblit del temps.

Finalment, hi ha una cosa que la Generalitat fa: dóna una subvenció a les revistes publicades en català. Per un decret de 1983, aquest suport era fins l'any passat de 12 pessetes per exemplar si la tirada no passava dels 25.000 exemplars (anual); 10 pessetes per exemplar de 25.001 a 50.000; 8 pessetes per exemplar de 50.001 a 75.000; i 3 pessetes per exemplar de 75.001 en endavant. Val a dir que calia presentar justificants de la tirada, però no pas de l'OJD. Hi havia algunes altres condicions puntuals, com la del format.

Després de sis anys sense cap alteració, finalment l'any passat això va variar. Els setmanaris i bisetmanaris rebran 3,5 pessetes per exemplar. Les publicacions de periodicitat superior a la setmanal i no superior a la trimestral rebran 65.000 pessetes per edició. És a dir, un mensual: 65.000 per dotze (si és que no fa números dobles a l'estiu). Aquesta ordre –ara no és decret– va sortir el 20 de desembre de 1989. Beneficia les revistes més petites i és fàcil d'aplicar.

Durant sis anys, doncs, els ajuts no havien variat. Fent un càlcul aproximat, a la trentena de revistes de l'Associació es destinen uns 18 milions. Comparin amb els que es destinen a la televisió, al teatre o al cinema... I encara cal dir que aquesta suma és el doble del que es donava fins a l'any 1988!

Els ajuts econòmics de la Generalitat són ridículs: 18 milions l'any a repartir entre una trentena de revistes

ROSER BOFILL
Presidenta de l'APPEC